

proti přesnému placení premií na jedné straně jest u pojišťovatelky na druhé straně povinnost, by kryla pojištěnou příhodu a vyplatila pojistníku nebo pojištěnci pojistné, což podle pojistné arithmetiky předpokládá přesnost a dochvilnost pojistníků, a kde také u premií jde o lhůty propadné, takže záleží i na včasném zažalování premií. Dovolací soud přisvědčuje žalobkyni v tom, že, kdyby byla vedle advokáta ještě sama vymáhala premie, o nichž nemohla vědět, zda již nebyly zaplaceny jejím advokátu, podryla by tím úplně své obchodní jméno a důvěru u svých pojistníků, což jest právě u pojišťovny zvláště závažné, neboť pojišťovací poměr jest i podle pojišťovacího zákona a podle jeho právních zásad zbudován na zvýšené vzájemné důvěře. Takovéto dvojí vymáhání by oprávněně budilo u pojistníků dojem pojišťovatelčiny nekorektnosti, svědčilo by o její velmi špatné vnitřní organizaci, o úplné nepřehlednosti agendy, o volbě zřejmě nezdatných advokátů, a musilo by otrásti důvěrou v reálnost a solidnost pojišťovny. Toho všeho si musil žalovaný jako advokát býti dobře vědom, a proto dovolací soud schvaluje právní závěr napadeného rozsudku, že jde u žalovaného advokáta o hrubou nedbalost opravňující poškozeného, by se domáhal na škůdci plného dostiučinění, tedy nejen náhrady škody, nýbrž i ušlého zisku. (§§ 1323 a 1324 obč. zák.). Pokud jde o otázku, zda ušlým ziskem v souzeném případě jest souhrn všech pojišťovacích premií, splatných i v budoucnu, a o dovolatelovu námitku, že žalobkyni bylo tvrditi a dokázati, že, nebýti jeho zavinění, premie by skutečně byly došly, jest především uvést, že na omylu jest dovolatel ve příčině důkazního břemene, neboť není věcí žalobkyně, by dokazovala, že by musila inkasovati všechny pojišťovací premie, když již dokázala, že dovolatel zavinil znemožnění jejich budoucí splatnosti. Bylo by naopak dovolatelovou povinností, by dokázal, že bez ohledu na jeho zavinění nenastala by splatnost budoucích premií. Tento důkaz dovolatel ani nenabídl, natož aby ho provedl. Pokud dovolatel uvádí, že výdělek pojišťovny nespočívá jen v inkasovaných premiích, že souhrn premií neznamena ještě zisk, nýbrž je prý odečísti od součtu těchto premií protihodnotu toho, co žalobkyně jako pojišťovatelka musí navzájem plniti z pojišťovacího poměru svým pojistníkům, nebyla tato námitka v tomto způsobu v řízení soudu prvé stolice proti žalobnímu nároku vznesena, je tedy novotou v dovolací stolici podle § 504 c. ř. s. nepřipustnou.

Čís. 10249.

O starých neokolkovaných rakouských korunách na účtě A. K. (Alte Kronen) platí předpisy úmluvy mezi republikou Československou a Rakouskou čís. 60/1926 sb. z. a n.

Nebylo-li dosud s konečnou platností rozhodnuto o tom, zda pohledávka skutečně patří do súčtovacího řízení (podle úmluvy čís. 60/1926 sb. z. a n.), zejména není-li vyloučeno, že mezistátním rozhodčím soudem bude uznáno, že pohledávka do tohoto řízení nepatří, jest žalobu o zaplacení pohledávky zamítnouti jen pro tentokráte.

(Rozh. ze dne 23. října 1930, Rv I 2073/29).

Žalobce složil dne 22. února 1919 v nekolikovaných korunách 90.000 Kč u H-a v tuzemsku na účet vídeňské společnosti. Vídeňská společnost vyúčtovala žalobci složené peníze na účtě A. K. (Alte Kronen). Žalobou, o niž tu jde, domáhal se žalobce na H-ovi a na vídeňské společnosti zaplacení 90.000 Kč. Procesní soud první stolice žalobu zamítl. Důvody: Žalobní nárok, domáhající se vyplacení peněz dne 22. února 1919 ve starých rakouských korunách složených nyní ve měně československé, ať již od kteréhokoli ze žalovaných a z jakéhokoli důvodu soukromoprávního, tak jak žalobce jej vznesl, jest podle úmluvy mezi republikou Rakouskou a Československou ze dne 18. června 1924 již v zásadě neoprávněný a není vůbec třeba zabývatí se dalšími okolnostmi případu. Podle této úmluvy vyhlášené pod čís. 60 ve Sb. z. a n. z roku 1926, jež nabyla platnosti dnem 22. března 1926, všechny peněžní závazky, jež vznikly ve starých rakousko-uherských korunách před 26. únorem 1919 a spočívají na soukromoprávním titulu nebo jsou založeny na smlouvách nebo právních jednáních z doby před tímto dnem mezi fysickými neb právníckými osobami, z nichž dne 26. února 1919 měla jedna své řádné bydliště (sídlo) na území jednoho, druhá na území druhého státu, podléhají podle čl. I. této úmluvy vyrovnání upravenému v odd. V. této úmluvy. I vzájemné vyrovnání (kompensace) pohledávek v tomto řízení (čl. 19) jest přípustné jen potud, pokud pohledávky navzájem mezi týmiž dvěma stranami podle stavu ze dne 26. února 1919 trvaly a pokud to bylo oznámeno zúčtovacím místům již v přihlášce neb aspoň do 19. května 1924. Podle čl. 25 úmluvy podržují přihlášky podle nař. čís. 265/1922 a rak. nař. ze dne 7. září 1922 čís. 675 Sp. zák. účinnost pro řízení vyúčtovací podle odd. V. úmluvy, podle něhož se vyrovnání nároků a závazků pod čl. I. spadajících děje jen příslušnými zúčtovacími místy státními po provedení předepsaného řízení. Pokud jde tudíž o takový nárok a závazek, jest vyloučeno, by dlužník platil přímo věřiteli, a věřitel není po hmotněprávní stránce oprávněn, by se na dlužníku domáhal přímého placení. V důsledku toho čl. 46 úmluvy výslovně nařizuje, že jest žaloby o placení těchto pohledávek zamítnouti. S tohoto formálního právního hlediska jest proto především posuzovati oprávněnost žalobního nároku. Nesporno jest, že žalobce dne 26. února 1919 měl řádné bydliště v tuzemsku, jak potvrzuje i sdělení berní správy, z něhož se též zjišťuje, že žalobce 90.000 K, složených dle jeho udání dne 24. února 1919, přihlásil k soupisu jmění. Rovněž jest nesporno, že první žalovaný dne 26. února 1919 měl své bydliště v Plzni a druhá žalovaná měla sídlo ve Vídni. Z těchto zjištění má soud za prokázáno, že žalobce složil peníze pro druhou žalovanou a že je tato dne 26. února 1919 po dodatečném vysvětlení jako staré rakouské koruny valutou 24. února 1919 na účet žalobcův v přímém obchodním spojení s ním přijala. První žalovaný účinkoval při tomto přímém obchodním spojení v té době mezi žalobcem a druhou žalovanou jen jako sprostředkovatel, proti žalobci jen jako zmocněnec, proti žalované jako remisier za provisi. Teprve dnem 31. prosince 1921 bylo na žalobcův příkaz převedeno jeho konto, obsahující též oněch 90.000 starých korun

na prvního žalovaného, o čemž byl žalobce dopisem druhé žalované ze dne 18. března 1921 vyrozuměn. Tím nastoupil od tohoto dne v poměr věřitelský proti druhé žalované ohledně této pohledávky první žalovaný, jenž též projevuje ochotu, svým závazkům v tom směru v mezích řečené mezistátní úmluvy proti žalobci dostáti, což ostatně pro zásadní posuzování tohoto sporu jest nerozhodné. Podle nepopřené přednesu žalovaných byla tato pohledávka přihlášena k zúčtovacímu řízení prvním žalovaným jako věřitelem v Praze, druhou žalovanou jako dlužnicí ve Vídni, súčtovací řízení ohledně ní však ve smyslu odd. V. úmluvy posud provedeno nebylo a nebylo též prvnímu žalovanému na tuto pohledávku nic zapláceno. K přihlášce této pohledávky žalovaným žalobce projevil souhlas dopisem ze dne 4. listopadu 1922 a uznal výslovně, že byla jím učiněna k čís. 13304. Pro nárok žalobní jest vůbec nerozhodné, zda a jaké vyúčtování se mezi oběma žalovanými ohledně této pohledávky stalo a kdy a zda-li vzhledem k čl. 8 a 19 úmluvy v zúčtovacím řízení by byly uznány vzájemné závazky mezi nimi již v době před 15. zářím 1922 za pravoplatně splněné. Tato otázka mohla by se týkat jen vzájemného poměru žalovaných, nemá však význam pro zásadní otázku pro tento spor rozhodující, zda žalobce od toho neb onoho žalovaného jest oprávněn požadovati 90.000 Kč s přísl. z důvodů jím tvrzených. Přes to, že žalobce neopodstatňuje žalobní nárok přesnými skutkovými a právními tvrzeními, z nichž dovozuje závazek zaplatiti žalobci rukou společnou a nerozdílnou zažalovaných 90.000 Kč na straně prvního žalovaného a zároveň i druhé žalované, kromě povšechného poukazu na společné obchodní spojení, jest ze zjištěných okolností míti za to, že mu přísluší jen nárok na to, co podle výsledku zúčtovacího řízení ve smyslu odd. V. zmíněné úmluvy na 90.000 starých rakouských korun druhá žalovaná jako přihlášený dlužník zaplatí československému súčtovacímu ústavu a první žalovaný jako přihlášený věřitel skutečně od tohoto ústavu obdrží (čl. 17, 21 úmluvy). Při tom nelze ovšem převod konta těchto 90.000 starých korun v r. 1921 na příkaz žalobcův provedený na prvního žalovaného pokládati ze bezvýhradné splnění závazku druhé žalované z uvedené částky do zúčtovacího řízení náležející ve smyslu čl. 8 úmluvy, neboť převodem tím se na poměru stran v té příčině nic proti žalobci ani podle úmyslu stran nezměnilo a následek jeho jest jen ten, že se zúčtovací řízení provede mezi druhou žalovanou na dále jako přihlášeným dlužníkem a mezi prvním žalovaným jako přihlášeným věřitelem, nastoupivším formálně jako zmocněncem žalobcovým. Žalobci zbývá jen proti prvnímu žalovanému nárok ze zmocnění na vydání toho, co po provedení zúčtovacího řízení tento pro něho z oné částky obdrží (§ 1009 obč. zák.). Tento nárok první žalovaný uznává, posud však nemůže býti uskutečněn, jelikož žalobce ani netvrdí, že první žalovaný něco pro něho ze zúčtovacího řízení byl již obdržel. Poněvadž se žalobní nárok opírá o závazek ze zúčtovacího řízení, jehož soudní uplatňování žalobou podle čl. 46 druhý odstavec úmluvy mezi Československou republikou a republikou Rakouskou o úpravě závazků v rakouskouherských korunách jest nepřipustné, bylo žalobu podle předpisu čl. 46 třetí odstavec téže úmlu-

vy vůbec zamítnouti, aniž bylo třeba zkoumati další věcná tvrzení žalobcova a obrany žalovaných ve věci samé. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Podle stavu věci bylo předem rozřešiti otázku právního poměru mezi žalobcem a žalovanými. Soud první stolice vším právem uznal, že žalovaný Oskar H. až do března 1921 byl ohledně oné peněžitě částky, o niž jde, jen soukromým jednatelem obchodním (remisier), který jednal jako plnomocník žalobcův. To vyplývá nade vši pochybnost z dopisů, jichž se obě žalované strany i rozsudek dovolávají. Není správné tvrzení odvolatelovo, že toto zjištění napadeného rozsudku odporuje dokonce udáním žalovaných. Vždyť v žalobní odpovědi praví žalovaná společnost: »Poměr mezi žalobcem a prvžalovaným nebyl nám známý. Z četné korespondence, na kterou se jako průvodní materiál odvoláváme, vyplývá, že prvžalovaný byl zmocněncem žalobcovým, a že s námi i jménem žalobcovým, i jménem vlastním uzavíral obchody.« I žalovaný Oskar H. hájí stanovisko, že byl i při koupi cenných papírů i při zaplacení 90.000 Kč jen sprostředkovatelem mezi žalobcem a žalovanou společností. Obě žalované strany trvají rozhodně na tom, že teprv v březnu 1921, kdy převedeno bylo žalobcovo konto u žalované společnosti na žalovaného Oskara H-a, stal se žalobce ohledně peněžitě částky, o niž jde, věřitelem žalovaného Oskara H-a, kdežto přestal jím býti proti žalované společnosti. Též otázku měny správně rozřešil soud první stolice v ten rozum, že jde o staré nekolikované bankovky rakouské na účtě A K (Alte Kronen), ohledně nichž platí předpisy úmluvy mezi republikou Československou a Rakouskou ze dne 18. června 1924, vyhlášené pod čís. 60 ve Sbírce zákonů a nařízení z roku 1926. Okolnost, že žalobce 90.000 K nezaslal přímo žalované společnosti ve Vídni, nýbrž složil je hotově dne 22. září 1919 u filiálky banky M. v Plzni, jest nerozhodná. Žalobce tímto způsobem placení schváleným žalovanou společností, nevstoupil v právní poměr k bance M.; tato byla jen místem placení, žalobce neplatil bance, nýbrž žalované společnosti, která také dopisem ze dne 18. března 1919 potvrdila žalobci, že 90.000 K pro něho uznává valutou 24. února 1929. Proto jest také nerozhodné, jak se banka M. ohledně 90.000 K u ní splacených se žalovanou společností vyrovnala. Že v tomto sporu jde právě jen o 90.000 K složených žalobcem dne 22. února 1919, jest nesporné. Vždyť žalobce sám udal, že těchto 90.000 K nebylo použito na zaplacení koupených cenných papírů, nýbrž papíry byly zaplacený za souhlasu stran později v kontokorentním spojení mezi stranami vzájemným zúčtováním jiných peněz a zůstalo zažalovaných Kč 90.000 takto otevřenou pohledávkou žalobcovou. Na základě skutkových zjištění dospěl soud první stolice k správnému úsudku právnímu, že žaloba není oprávněna. Dnem 18. března 1921, kdy se stal převod účtu žalobcova u žalované společnosti na žalovaného Oskara H-a, přestal žalobce býti věřitelem žalované společnosti ohledně oněch 90.000 K (A. K.) a stal se ohledně nich výhradně věřitelem žalovaného Oskara H-a. Podle platných zákonů a nařízení, jichž se napadený rozsudek dovolává, přísluší však žalobci z těchto 90.000 K jen to, co bude žalovanému Oskaru H-ovi

súčtovacím úřadem vyplaceno. Tento žalovaný na tuto pohledávku řádně přihlášenou dosud nic neobdržel a žalobce opak toho ani netvrdí, žádaje prostě vyplacení 90.000 Kč.

Nejvyšší soud potvrdil napadené rozhodnutí s tím, že se žaloba zamítá pro tentokráte.

Důvody:

Po právní stránce byla sporná věc v napadeném rozsudku posouzena správně, proto dovolací soud schvaluje důvody napadeného rozsudku. Rozhodnutí nižších soudů bylo doplniti jen v tom směru, že se žaloba zamítá pro tentokráte, poněvadž nebylo dosud ještě s konečnou platností rozhodnuto o tom, zda pohledávka 90.000 K skutečně patří do súčtovacího řízení, k němuž byla přihlášena, zejména není vyloučeno, že mezistátním rozhodčím soudem (čl. 36 úmluvy čís. 60/1926 sb. z. a n.) bude uznáno, že pohledávka do tohoto řízení nepatří.

Čís. 10250.

Pokud byl odstraněn nedostatek v zastupování pojišťovací společnosti »Viktoria zu Berlin«.

Pojišťovací smlouva.

Pojišťovací smlouva vznikla tím, že pojišťovna přijala pojišťovací návrh podepsaný pojistníky a odevzdaný jí zmocněncem pojistníků. Nečetli-li pojistníci pojišťovací návrh, ač potvrdili svými podpisy, že se podrobují pojišťovacím podmínkám, jim známým, jednali proti pojišťovně na vlastní vrub a nebezpečí.

(Rozh. ze dne 23. října 1930, Rv I 2087/29.)

Pojišťovna »Viktoria zu Berlin« domáhala se na žalovaných zaplacení první premie životní pojistky. Oba nižší soudy uznaly podle žaloby, odvolací soud z těchto důvodů: Po právní stránce jest podstatnou výtkou žalovaných, že agent H. přijal návrh žalovaných na pojištění pod podmínkou, že ho použije teprve, opatří-li jim zápůjčku 500.000 Kč, a, poněvadž podmínce té H. nedostál a zápůjčku jim nezprostředkoval, neprojevili prý podpisem pojistky vůli, že se k pojištění nabízejí, a nevzešla proto platně pojišťovací smlouva. S tímto názorem odvolatelů odvolací soud nesouhlasí a usuzuje ve shodě s důvody napadeného rozsudku, že pojišťovací návrh obsahuje platný projev vůle žalovaných dáti se pojistiti, neboť, jak svědek H. potvrdil, kladl jim před předpisem oné listiny předtištěné tam otázky a žalovaní je zodpověděli a, jak týž svědek v souhlasu se svědkem S-em seznal, podrobili se oba žalovaní lékařské prohlídce u lékaře pojišťovny, což také v návrhu pojištění jest potvrzeno. Opomenul-li agent H. listinu žalovaným před soupisem ještě přečísti, pokud se týče, nepřečetli-li si ji sami, nelze z toho usuzovati, že její obsah neznali, any otázky jim byly